

KISPESTI HIRLAP

TÁRSADALMI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik szombaton.

Előfizetési árak:		FELELŐS SZERKESZTŐ:	FŐMUNKATÁRS:	Hirdetési díjak	
Egész évre	4 forint	HOLBESZ JÓZSEF.	BARTOS GYULA.	Egész oldal	25 frt — kr.
Fél évre	2 " "	KIADÓ:		Fél oldal	14 " "
Negyed évre	1 " "	A LAPTULAJDONOS-BIZOTTSÁG.		Negyed oldal	8 " "
Egyes szám ára 10 krajczár.				Nyelvad oldal	5 " "
— Nyilttér sora 60 kr., Bélyeg-díj 30 krajczár. —				Tizenhatod oldal	2 " 50 "
SZERKESZTŐSÉG:				Legkisebb hirdetés	1 " 20 "
Kispest, Nagy Sándor-utca 45. szám.				KIADÓHIVATAL:	
				Kispest, Nagy Sándor-utca 45. szám.	

Községi rendőrségünk.

Ha »minden államnak támassza és talpköve a tiszta erkölcs« úgy lényeg módosítással sarkigazsággá válik, hogy minden állam, város, község vagyon és személy biztonságának támassza és talpköve a jól szervezett rendőrség.

A település, a fokozott fejlődés, az anyagi jólét és virágzás csak ott talál termékeny talajra, hol a közérdek általános tevékenységet fejt ki az arányosan felosztott jog és kötelességben, hol a vezető erők: a hatóságok biztos kézzel, kipróbált erélylyel és bölcs megfontolással cselekednek is, leszámolnak a kezdettel, a véggel: az indító okokkal és a következményekkel egyaránt.

Valamely község rohamos fejlődésében mindenesetre a földrajzi viszonyok nagyhorderőt képviselnek, de a vezető erők szervező képessége és intézkedéseinek a közérdekre ható közvetlensége oly nyomatók, mely az alapmunkára támaszkodó további fejleményeknek válik szoros kapcsává és biztosítékává.

A község alapintézményei között kétségtelenül egyike a legfontosabbaknak a rendőrség szervezése, mely mint épület erősítő hatalmas oszlop, részben fen-

tartója, de föltétlen biztosítéka az erkölcsi társadalom nagy házának.

A rendőrség szervezése azonban, ha nem is föltétlen kelléke a községi szervezetnek, de mindenesetre elsőrendű cél: a község fejlődésével karöltve járó anyagi javak és az ezt képviselő személyek biztonságára és nyugalomára.

Vannak községek, hol bizony a rendőrség intézménye annyira fejletlen, hogy gúnynak válik be a lényeggel járó szófogalom, mert egy-két felemás községi közeg, mely rendszeren az irodai szolgálatra lesz felfogadva, a rendőri címre és működésre annyira jogosulatlan, hogy ennek bizonyítása bővebb fejtegetésre, magyarázatra sem szorul.

A rendőrség szervezése rendszeren a község fejlődésével és beléletével áll szoros összeköttetésben.

Hol a vagyon és személybiztonság a gyors letelepülés és polyglott népesség által a sors esélyeinek lesz kitéve, ott elmulasztathatlan kötelessége az önkormányzatnak oly intézményekről gondoskodni, mely a község beléletében fentartó rendnek és föltétlen biztonságának válik őrévé és a lehetőség határában belül biztosítékává.

Ez pedig a rendőrség szervezése rendszeres alapon.

Községünk, mely oly közel áll a főváros érlüktetéséhez, rohamos fejlődését feltétlenül ennek köszönheti.

Az a sok munkás, a fővárosi élet drágasága folytán valósággal menekül a fény és nyomor légköréből, mohó vágygyal, édes megnyugvással lepi el a környéket, mert itt biztosítva látja létfenntartását.

A főváros árnyékában elterülő községek tehát valósággal menedékhelyek, hová, mint rohanó ár, ömlenek a nyomorral küzdők ezrei és ezzel a lassu menetben megindult fejlődésnek válnak gyorsító és fejlesztő erejévé.

Községünk huszonöt éves multját tekintve, abban három jelentős korszakot kell megkülönböztetnünk.

Az első korszak: a község alakulásával esik össze, az alapvető munka lázas törekvéseivel.

A második korszak: az öntudatra ébredés korszaka, mely már mérlegelte önerejét, érezte a feszülő izmok nagyra-termettségét.

A harmadik korszak; a hirtelen megindult fejlődés korszaka, mely lelkes munkával, fokozott erővel és reményt fakasztó jövővel lépett a nagyratörekvés rögs terére.

„A KISPESTI HIRLAP“ TÁRGZÁJA.

Dall . . .

Édes kis lány, mond meg, mi lett téged,
Tekinteted merre, hova téved?

Vagy ne is mond, mért mondanád nekem;
Úgy is tudom, min töprengsz oly régen.

Fejcskédél azért töröd, téped,
Hogy tudd, hiven vaj ki szeret téged;
Száz imádód egyre csak ezt mondja;
„Melyik igaz“ ez kis szived gondja.

Ne gondolkozz édes kis lány rajta;
Mindegyiknek hazug szive, ajka.
Igazán csak én szereltek téged,
Légy az enyém s üdvösség lesz béred!

V. J.

A kézesók.

Rég bebizonyított igazság, hogy nincsen új a Nap alatt semmi. A mi egyszer létezik, divatba jön, az örökké él, lehet időnként nem vesszük észre létezését, de csakhamar ismét

előtűnik. Egy fél század előtt nagy divat s a műveltség nélkülözhetlen kelléke volt a kézesók: ma oly sok év multán ismét feltűnik e szokás és hajlja meg sok ember derekát, hogy a szükséges kézesókat megadja. Egyidejűleg beértük a »kezeit csókolom« köszönéssel, ma már meg tesszük, sőt mondjuk is. Nem lesz esoda, ha ismét akad valaki, a ki a kézesókról tudományos értekezést irand. Ha igazán találkoznék erre valaki, ajánlom figyelmébe e sorokat. 1820-ban jelent meg Bécsben egy könyv a kézesókról, melyet Ritter Ferencz írt. Nem lesz érdektelen e mű eszmemenetét előadnom, most a midőn a kézesók korába léptünk. Szerző felosztja a kézesókat és e szerint művét három részre, 1. a kézesók, mint tisztelet jele; 2. a szokásos kézesók; 3. a gyengéd kézesók.

Halljuk tehát, mi az a kézesók, a mit tiszteletből adunk? — Az udvarnál a kézesók az uralkodó és ennek neje iránti tisztelet és hódolat jele, melyet születésüknél és rangjuknál fogva követelhetnek. Nem mindenütt és minden körülmények között illik a tiszteletből adott kézesók és mint kötelességszerű tiszteletet követelik, melynek elmulasztása által nem a legkedvezőbb fogadtatásban részesülének. Mint mindent a világon úgy a kézesókat is meg kell először tanulni, azért a szerző néhány szabályt ad a fiatal embereknek, mikép kelljen kezét csókolni. Megemlíti továbbá a cselédek, koldu-

sok és alárendelték kézesókját, mi az itt tárgyalandótól egészen különbözik.

Igen tiszteletre méltó szokás a gyermekek kézesókja, melylyel szülei és rokonaik iránti tiszteletüket mutatják ki s melyet különösen az öregebb nének és nagybácsik szigoruan megkövetelnek.

Régi szabály az, hogy az ifju, ki a hajadon kezét és szívét akarja megnyerni, igyekezzék ennek szülői előtt tetszetősnek, kedvesnek lenni. Hogy itt a kézesóknak ismét nagy szerepe jut az tény. A finom hízegés, mely többé kevésbé megvan bennünk, mindig megteszi hatását a szép nemre s így nem jár nagy nehézséggel az anyát megnyerni, ha nem vagyunk épen szerencsétlen emberek. Nehezebb már a vőnek, mint férjnek és apának fenntartani a házi boldogságot és békét, ehhez erős kitartás kell. A jó anyós mindig a vő véleménye mellett lesz és jó tanácsaival támogatni fogja a leányát, ha az panaszol. Az ily anyós jótévő szellem a családban, kinek illő, hogy kezét csókoljon a vő. Az após, ha csak bensőbb viszonyban nem él a vőjével, nem követeli a kézesókat, míg a meny úgy anyósnak, mint apósnak kezét csókol, ha csak elválasztó körülmények nem állanak be.

Igen régi állítás, hogy az anyós együttléte fiával vagy vejével ritkán hoz boldogságot a házra, Miután ez nem mindig kerülhető el,

Községünk jelene: az a rohamos fejlődés, mely szemünk előtt tárul fel. Hogy minő ez a fejlődés, azt mutatják az intézmények, melyek természetes rendszerrel és karöltve haladnak a fejlődés menetében.

Ez a fejlődés a maga duzzadó erőivel rombol és épít egyaránt.

A fejlődéssel születnek az új intézmények és pusztulnak mindazok, melyek idejüket multák, vagy átalakulnak, esetleg módosulnak a követelmények arányában.

Ilyen föltételek küszöbén áll a mi községi rendőrségünk, melynek létszám-szaporítását a viszonyok, a fejlődés menete, az emelkedő népesség kívánatossá teszik, nemkülönben a főváros közelsége, mely bőven veti ki magából az elzúllott egyéniségeket, kik a környék falvaiban nyaralnak és telnek egyaránt és olykor-olykor éjjeli kirándulásokat is rendeznek.

Azok a betörések, melyek megfélemlítették az utóbbi időben a lakosságot, föltétlenül kívánatossá teszik, hogy rendőrségünk létszáma szaporítsák.

Nagy téren fekszik a mi községünk és így hisszük, hogy az a 12 rendőr, bárminő lelkiismeretesen végezze is kötelességét, a kívánalmaknak megfelelni képtelen.

Az önkormányzatnak tehát most már legelső teendője ott segíteni, a hol baj van, hol hiányok orvoslásáról van szó.

A mai viszonyainkhoz képest a rendőrség létszámát föltétlenül legalább is 20-ra kell emelnünk, de azok azután ne csak az üllői-utat őrizzék, hanem a mellékutakra is figyeljenek, mert fizetésükhöz a mellék-utcai lakosok is járulnak.

Igaz, hogy ez a kívánalom a község financiaival jön összeütközésbe, de ez figyelembe sem jöhet, ha közérdekről van szó, a vagyon- és személybiztonság jól felfogott érdekéről.

Elvégre is, ha a község budgetje 3—4000 forinttal több kiadást fog felmutatni a rendőrség létszámának szapo-

ritásával, ez még mindig fedezetet talál a 45%-os pótdobban, mely a mai viszonyokhoz képest, mikor nagyobb szabású községi beruházásokról (mi legalább tudomással nem bírnak ilyenekről, ha csak a tűzoltó torony nem az), még fontosabb kérdések a zöld asztal elé nem kerültek, oly túl magas, hogy idegen előtt félünk ki is mondani.

Hogy pedig a létszám-szaporításnak itt lenne az ideje, azt a leggyaralóbb elme is beláthatja, mert, ha nyáron, a bőség idejében, mikor a természet nyújt táplálékot és minden bokor szállást ad, betörések rettegten a lakosságot, akkor télen, az inség, nyomor idején, mi vár reánk?

Hát ez kétségbeejthet mindenkit, ki az orránál tovább lát és egy kissé fontolgatja a helyzetet.

Reméljük, hogy az előjáróság is felülemelkedik megszokott közönyén és e kérdéssel behatóbban foglalkozik — az ügy érdeme szerint.

Majd meglátjuk!

Néhány szó színészetünkről.

E lapok hasábjain két becses cikk jelent meg, mely behatóan, meglepő tárgyilagossággal és helyes érzéssel foglalkozott színészetünkkel.

Elismerés és méltó dicséret illeti cikkíróit, ki e kérdés megoldásával egy égetően szükséges, nemés és hazafias ügy előharcosának bizonyult.

Tagadhatatlan, hogy színészetünk az utóbbi időkben a legmostohább viszonyokkal küzdött és az egymást felváltott szintársulatok nemcsak hogy megélhetéseket nem tudták biztosítani, hanem tetemes kárral, terhelt adóssággal valósággal menekültek színészetünk nyomorának hinárhálóiból.

Kutatva ennek a szerencsétlen helyzetnek mélyreható okait, teljesen az igazságnak megfelelően lettek azok cikk-

író által közre bocsájtva és a vélemények teljesen találkoznak, midőn cikkíróval ismételt hangsúlyozom, hogy színészetünk válságos nyomora nem a közönség közönyében keresendő, hanem a színháztulajdonos eléggé hibás politikájában, mely nem számolva le az adott körülményekkel, saját anyagi reputációja érdekében derűre-borúra hozta be a már tönk szélén álló de fényes szeszre számító társulatokat.

Nem czéлом a színháztulajdonos politikájába mélyebbre hatolni, mert mindenki saját érdekeinek sánczait igyekszik megvédeni, biztosítani és így nem lehet égbe-kiáltó bűnül róvni fel azt a közönséget, mely a színháztulajdonos politikájába a mozgató rugót képviseli.

Föltétlenül elismerem, hogy a színház felépítésében nem tisztán anyagi vérmes remények vezérelték a tulajdonost, de tagadnom kell azt, hogy a színészet nemzeti ügyének felvirágzását a legesekélyebb módon is előmozdították volna az eddig átsanyargatott szeszok.

Azt is elhiszem, hogy a színház felépítése, megfelelő berendezése a tulajdonosnak nem megvetendő költségébe került, de tiltakoznom kell az ellen, hogy a befektetett tőke nagy perzentos kamatait azok fizessék véres verejtékkel, kik a kulturmissio, a hazaszeretet és hazafiasság oltárán multjukat, jelenüket, jövőjüket feláldozva, a nyomorral küzdenek, sanyarogva tengődnek a magyarosodás szent elveiért és jogaiért.

A kultúra érdekében hozott áldozatok csak erkölcsileg kamatoznak, de nincs ott már áldozat, hol az önérdék áll a háttérben.

Ez már egyéni politika.

Belátom, hogy az amortizációra épült színháznak önmagát kell kifizetnie, de ez esetben meg kell elégednie a tulajdonosnak az évenként okvetlen begyűlt az amortizációra fizetendő részletösszeggel, nem pedig haszonra dolgozni.

Ez ugyis még ma meddő munka.

A jelen viszonyok között, midőn a szintársulatok az égésnél is nagyobb

erre nézve is tanácsokat ad a szerző. A férfi házába veheti anyósát, ha határozott jellemű és apró incselkedéseknek ellen tud állni, legjobb ha igyekszik anyósának bizalmát megnyerni.

A mostoha apák ritkán oly szenvedélyesek, mint a mostoha anyák. Azért a mostoha apákkal egyetértésben élni úgy a fiuknak, mint leányoknak könnyű. Ha már felnőttek a mostoha apa nem tegezi és nem csókolgatja kezét. Nagyobb nehézségekre találunk a mostoha anyák iránti magaviselemben. A fiuk inkább hozzászoknak, mind a serdülő leányok, kiknek különösen akkor nehéz az alkalmazkodás, ha nincsenek begyakorolva a türelem, hallgatás és engedékenység erényeibe.

Emnyit szól a szerző a tiszteletből adott kézcsókról, követhetik a divatos, azaz a szokásos kézcsók. Hazánk némely vidékén a polgári rend megköveteli, hogy a férfi a nőnek kezét csókoljon. Vannak nők, kik e csekélységre oly sokat tartanak, mintha boldogságuk lényeges részét tenné. Ezt észre lehet venni akkor, ha oly társaságba kerülnek, hol még nem divat a kézcsókolás. Olaszországban, Angliában, Franciaországban, Schweizban nem ismerik a kézcsókolást, mint szokást. Amaz országokban kezét csókolni egy nőnek, annyit jelent, minthogy vele bizalmas viszonyba élünk, azért is ovakodni kell ott az idegennek e szokásokról.

Daczára annak, hogy a kézcsók kötelességszerű szokássá vált, mégis az illem úgy hozza magával, hogy a férfi bizonyos tiszteletet mutasson a kézcsók alkalmával. A kézcsók különösen bemutatata alkalmával a férfi egész jövője felett dönthet.

Ha akár a nőnek keze, akár a férfi szája beteges, tartózkodjék a társaságtól vagy legalább mondjon le a kézcsókról. A társaságba belépéskor csak a házi asszonynak csókolunk kezét, de ha más nőt is kiténtünk evvel, kötelességünk az egész női társaságnak kezét csókolni.

Igen kellemetlen szokás, hogy a szülők gyermekeikkel minden nőnek kezét csókolgatnak. Ha esetleg elfelejtik, külön figyelmezteti az anyas az apróság bizonyos kedvetlenséggel teljesíti a parancsot. Kellemetlen ez, ha sokan vannak a hivatottak.

Következő fejezetben szól szerző a férfiak némely illetlen szokásáról nők társaságában, milyen a kabátlevetés nagy melegben, pipázás és monoklival való fixirozás. Azután néhány tanácsot ad a sógornék, unokatestvérek és kebelbarátok nejeivel való viszony felett. Az említetteknek kezét kell csókolni, de bizonyos fokú kedvetlenséggel, érzéssel, ha tulajdonságaik nem is keltik fel bennük ez érzéseket.

Sajátságos tény az, hogy a nőtelen emberek iránt nem csak a nők, de ezek fivérei és

apái is szívélyesebbek, a mit még vendéglőkben is tapasztalni. Azért ajánlja szerző minden utazónak vagy idegennek, hogy térjen ki minden családi viszonyt érdeklő kérdésnek és nagy hasznát veendő az elvnek, különösen, ha hosszabb ideig szándékozik üzleti ügyben egy helyt maradni.

Befejező része e műnek, mely a gyengéd kézcsókról szól. Alig fogja a mi időnkben fiatal ember elhinni, hogy e fajta kézcsókhoz külön útmutatásra van szüksége. A szerelmesek érthetően beszélnek egymással szemük által; ajánljuk e beszéd használatát, de kellő figyelemmel mások iránt; ép így kell a kézcsókot gyakran ismételnünk és nem feltűnő gyengédséggel.

Az első szerelmét élő ifju könnyen esik érzélgőségbe és bánatba. Ettől társaságban tartózkodni kell, annál is inkább, mert a mai férfiak a sohajokat, turbékolást, epedést és túlzott szivfájást rég az árkádai pásztorokhoz számították, mióta tapasztalás bizonyítja, hogy szerelem mellett egészséges lehet az ember, de meg is hizhat.

A gyengédség kimutatását tulozni nem illik; némely fiatalnak szokása a kézzorítás és hirtelen csókolás; de ez csak közönséges emberek nyájaskodásához illő. A tűnő szerelmet féltékenység felköltése által újra éltetni nem ajánlatos. Gyakran saját hálónkba

katasztrófákon mennek keresztül, egy szezon alatt nem is remélhető, hogy színházunknak jövője biztosítsék és színügyünk felvirágozzék.

A színészet ügyében czikkező elvtársunknak pedig feltétlen igazat kell adnom abban, hogy a színészekre, mint a színháztulajdonos anyagi érdekeire és színészetünk jövőjére csakis egy rendes *realis* alapon szervezendő színügygyámolító egyesület nyújthat üdvös megoldást.

Ne késsünk tehát a színészet jól felfogott ügyét megvédelmezve azt biztos diadalra juttatni.

Színügyünk közös érdeke hozzon össze bennünket mielőbb, mert a hosszú késelem — tapasztalatom szerint — az ügy ártalmára lenne.

Czikkiró elvtársam, ki oly bölcsen átgondolt tervezettel óhajtja a színészet kérdését megoldani, vegye kezébe a vezető szerepét, melyre czikkei után érdemeket is szerzett és hívja egybe az ügy iránt érdeklődőket egy közös értekezletre, hol megvitathatjuk a megindítandó mozgalom célra vezető mozzanatait.

Ezek után pedig erkölcsi kötelességem kijelenteni, hogy az ügy érdeméhez kívántam szólni csak czikemmel és távol álltam minden személyi intrigától, melynek a felfogások különfélesége igen gyakran szerepet tulajdonít.

Egy szinpártoló.

Vasuti mizeriák.

Ujra felhangzik a régi keserv és panasz a mi helyi érdekű (!) kis vasutunk ellen.

Pedig szinte hihetetlen, hogy akadnak még panaszosok akkor, mikor azokat a nagyhatalmu intézőség kutyába sem veszi, légyen az bár nyomtatásban avagy az élő szó keserveivel feltálatva, mert meghallgatásra, e magas forum előtt semmi sem talál, a mi érdeme szerint némi áldozatot kíván a közérdek és méltányosság szempontjából.

Lapunk, mely teljesen tájékozódott az

kerülünk s ritkán érjük el a kitűzött célt. Ha bármilyen ok miatt az előbb gyengéd viszony felbomlott, legyünk kiméletesek. A férfi engedjen a nőnek kis diadalt, mintha ő adta volna ki neki az utat, ha mindjárt ellenkezőleg áll is a dolog. A tapasztalt kitérítésekkel ne dicsekedjünk és felfedezett gyengéit a nőnek ne említsük; igyekezzünk szívessegek által meggyőzni igaz voltokról. S így talán sikerül az álhatatlan kedvesből magasra becsülő barátot nyerni.

Ilyen formán okoskodik Rittler hetven év előtt és ki mondja, hogy ma nincs igaza! Ismét divatba jött a kézcsofolás és még talán tulzottabb alakban, mint az ő idejében. Kartársra Venczel azt az utasítást adja, hogy a hol még divat a kézcsofolás, a házi asszony és leányainak csókolunk kezét; de az igen előkelő nőnek nem csókolunk kezét, csak meghajlítjuk magunkat előtte.

Rittler is úgy volt, mint mi mindnyájan: vizet prélikálunk és bort iszunk. Ne ijedjenek meg a t. olvasónom, ezután is kezét csókolnak a férfiak, de én megkísérlem az ár ellen uszni.

Befejezésül ajánlom kinek kinek figyelmébe Platen mondását: »Kertild lehetőleg a kézcsofolót, ne is add mindenkinek kezedet.«

Holbess József,

nyug. plébános és szerkesztő

idők és tapasztalatok folyamán, a vasuti intézőség taktikájáról, egy két kirohanás után, mely a közönség érdekeit, a sérelmek orvoslását követelte, teljesen visszahuzódott a harezteréről, mert olyan téren, hol az önzés Molochját bálványozzák, hol az erőszak küzd a jog fegyverei ellen, ott nincs mit remélni a jövő dicsőségére.

Mi feladtuk a harezot és csendes részvétellel viseltettünk mindazok iránt, kik azt folytatni elég türelmesek voltak.

Jelen cikkünknek sem lehet a célja, hogy a süket füleknél panaszt-panaszra halmozzunk, követeljük a jog alapján a méltányosság elvét, hanem az intézőség érdekeinek nyitunk teret, kimutatva azt, hogy a panaszok orvoslása, míg a mi bajainknak csak enyhülést nyújt, addig a vasuti intézőségnek hasznára van.

Vizsgáljuk csak a dolgot a maga rideg valójában.

A vasuti intézőségnek nem lehet más a célja, mint olyan forgalmat teremteni, mely a befektetett tőke busás kamatait biztosítsa.

És mi által biztosíthatja ezt a vasuti társaság?

Kétségtelenül és egyedül az által, ha kényelmes közlekedést nyújt az utazóközönségnek és intézkedéseinek rugóját nem az önzés, hanem a közönség érdeke képviseli.

Levonva ezekből a következményeket, szinte csodálkozva állunk meg az eredmény előtt, mert az intézőség olyan közönyös a nagyközönség iránt, olyan méltatlan, a saját javát előmozdító bajok orvoslásával szemben, hogy tagadnunk kell magatartásának észszerűségét és körültekintő eljárásának lehetőségét.

Vajjon az intézőség nem-e saját érdekein vág eret, mikor az I. és II-ik osztályban III-ik osztályu jegyekkel utaztatja a nem oda illő népséget?

Ez pedig már szokássá kezd válni, a mi azután az I-ső és II-od osztály utazó közönségét arra fogja utalni, hogy beszünteti az I-ső és II-ik osztályu jegy váltását, mert minek fizessen aránylag jóval többet, mikor se kényelmét, se társadalmi osztálykülönbségét nem látja a vasuti intézőség által biztosítva és méltányolva.

Mert bizonyos dolog, hogy az I-ső és II-od osztály utazó közönségét az intelligencia szolgáltatja, mely bizonyára nem azért utazik az I-ső és II-ik osztályban, hogy a vasut Molochját táplálja, hanem, hogy elszigetelje magát társadalmilag azoktól, kik velük egy táblól nem cseresznyézhetnek és a héring utazás kényelmetlenségétől mentve legyen.

A cél azonban a jelenlegi viszonyok között nincs elérve, mert ma már az I-ső és II-ik osztályba utazó mindenkor ki van téve annak az eshetőségnek, hogy úri maga mellé ültetik mosonéját esetleg favágóját.

És mi ennek az oka?

Az, hogy a vasuti társaság kellő berendezéssel nem bír és a nagy forgalmat a rendelkezésre álló kocsik elégtelensége által lebonyolítani nem képes másképp, mint úgy, hogy a tolongó népséget mindenhová beszállásolja, hol hely marad üresen.

Igy kerülnek már a fenemített nagyságok az I-ső és II-ik osztályba. De ily eljárás árt közönségünk fejlődésének is, mert az itt letelepülni akaró intelligenciát ez eljárás visszariasztja.

Nap nap után nagyobbodik az elégtelenség az intelligens utazó közönség körében és szerkesztőségünkhöz érkezett felháborító panaszok késztettek arra, hogy e tárgyban felszólaljunk.

Ha tehát a vasuti intézőség a saját jól felfogott érdekében nem hajlandó ezt a vizsás állapotokat megszüntetni, úgy legjobb lesz, ha

az I-ső és II-od osztályokat teljesen beszüntetik, mert így nincs értelme az elkülönítésnek és a nagyobb fizetésnek.

Reméljük, hogy az igazgatóság a dolog érdeme szerint foglalkozik e türethetetlen állapottal és közmegelegedésre oldja meg jogos felszólalásunkat.

Holbess József,
nyug. plébános és szerkesztő.

HIREK.

Tankötelesek összeírása.

Közeledünk az iskolai év megújításához, Ezt jelzi a tankötelesek összeírása. Az a szokás, mely a tankötelesek összeírására a tantestület tagjait vette igénybe, lassankint erejét veszti. Már második éve, hogy az előljáróság házilag végezteti saját közegeivel az összeírást. Nem lehet ez ellen senkinek kifogása, mert elvégre az előljáróság azzal végezteti be az összeírást, a ki neki tetszik. A tanítók, úgy látszik, nem tetszenek, nem egyébért, mert az összeírás eléggé fáradságos és felelősséggel járó munkáját a költségelőirányzatban felvett 120 frtért nem voltak hajlandók megtenni. Hát bizony, a ki ismeri községünk mai kiterjedését, a nap-nap után szaporodó lakosságot, az természetesnek találja, hogy 120 frtért egy hétre terjedő erős munkát igénylő összeírást nem lehet elvállalni. Tanítóink 140 frtot kértek, mit a község előljárósága tulmagasnak tartott. Csodálatos mikor a község egy haszonnal járó rendszeres munkát elvégzésénél garasoskodik, míg más felől százkát dob ki pl. az Üllői-út öntözésére. Ez az igazi »nesze semmi fogd meg jól!« Midőn a fentiekről megemlékezünk nem hagyhatjuk figyelmen kívül az összeírás ügyében Dorfner Antal közigazgatási jegyző magatartását, ki méltányolva az összeírás terhes és szigorú pontosságát igénylő munkáját, a tanítók által kért összeget megszáraztatni kérte, de őt is leszáraztatták. Mindenesetre emlékezetes mozzanat marad ez az eljárás, tanítóink előtt, mert ez nyílt ellenszenvet jelent az előljáróság azon tagjai részéről, kik az előadó határozati javaslatát leszáraztatták. No de lesz még szülő lágy kenyér.

Vasuti kisiklás.

Természeti törvény, hogy míg fiatal az ember, erői duzzadnak és nagy dolgokra képes, mikor már a multat jelképezik az ezüst szálak, akkor meg-megremegnek az inak, a podegra zsarnokoskodása alatt nyög a teremtés koronája a szabad emberi erő. A mint így van ez a nagymindenség élő világában, úgy alkalmazható az élettelen tárgyakra is egy kis fantáziával. A mi kis vasutunk ifju erővel már nem dicsekedhetik. Kiszipolyozta belőle már rég a zsarnok uralom. Mozgató erőibe a podegra szállt. Bizonytalan, kinos a mozgása. Öregség recseg a hangjában, elcsigázott szerveiben pedig a halállal vívódik a lüktető élet. A természet törvénye szerint a munka pihenést kíván. Ha ez ellenkezik a természet rendszerével, úgy tengés áll be, ezt követőleg meddőség. A mi vasutunk is hasonló sorsban osztozik. Erői már nem bírják a kínzó munkát, lerogyik . . . kidől, majd újra éled és a vas szigor alatt robotol tovább. Ez képből a f. hó 9-én történt vasuti pánik, melynél igen csekély ok szolgáltatott okot, t. i. két vagon kisiklott és feldült. Ez a kis szórakozás pedig a reggeli 5 órai vonatnál történt és hogy ember élet áldozatul nem esett, annak köszönhető, hogy a Lőrincz felé csigázó füsttolóval történt ez a moka és az északi sark felé gravitáló kedélyes kupéban csak egy élő lény morfondírozott a jövő villanyosról és Kispeszt eldorádójáról, ki az első kinos nyekkenésre önkénytelenül a menekülésre gondolt és szerencsésen ép bőrrel menekült is.

A felfordult kocsi egyike »nyári kocsi« volt, mely illetően igen alkalmas és szórakozást nyújtó közlekedési járműnek bizonyult. Mint halljuk, az igazgatóság legközelebb egy tuczat ilyen járművet fog közlekedés céljából beszerezni. Boldogtalan utazók! Siessetek és biztossítsátok életeteket mielőbb baleset ellen. Mikor szabadítsz meg már a gonosztól oh villanyos!

Felhívás.

A helybeli ev. ref. egyház gondnoksága ujabban ismét egy meleg hangú felhívást bocsájtott közre, melyben adakozásra szólítja fel Kispest polgárságát valláskülönbség nélkül. Csak dicsérni lehet az ev. ref. egyház érdemes gondnokságát, mely mindenféleképpen, csodálatos ügybuzgalommal arra törekszik, hogy adakozások útján a templom berendezés nem könnyű feladata is elvégre a megoldáshoz jusson. Ev. ref. polgártársaink törekvését szíves figyelemre méltatjuk és ez uton mi is felszólítjuk Kispest közönségét, hogy filléreivel járuljon hozzá a cél megvalósításához, mert közönségünk díszét képezi a már égbe nyúló karsu templom és mindnyájunk örömeire szolgálhat annak mielőbbi felavatása.

Bokréta-ünnepély.

Örömhete volt szerkesztőnknek ez a hét, mert a Zrinyi-utcában épült kis palotáját felbokrétázták, jelölve annak, hogy a nagy munkán túl van az építkezés és néhány hét alatt már befogadhatja kényelmébe új lakóit. Hogy milyen kényelemmel épült ez a kis palota, mely uralg a Zrinyi-utca fölött, azt érdemes megtekinteni mindazoknak, kik kényelmes berendezéssel kívánnak építtetni, a czélnak megfelelőleg. Az épület, mely csinnal és izléssel épül, Karkisch József építész-vállalkozó munkája, ki ezzel az építkezéssel kitüntette magát. E kis palotába költözködik november 1-én szerkesztőségünk is.

Óvakodjunk a közvetítőktől.

Néhány hét óta panaszt panasza kapunk, mely arról értesíti szerkesztőségünket, hogy lelketlen közvetítők azon biztatással, hogy telkekre építkezés céljából olcsó kölcsönöket szereznek, becsapják a könnyen hívót és 40—60 frt előleget vesznek fel annélkül, hogy a kölcsön pénz szerzés ügyében egy lépést is tennének. Már több ízben irtuk, hogy a vácsi káptalanhoz magánfelek mindenkor fordulhatnak kölcsönért, mely alkalommal az okmányokat kívánatos csak elküldeni és 3 frt becslési díjat, melynek ellenében, minden további közvetítés nélkül az ügy elintézését nyer. Midőn a közönséget óva intjük a lelketlen közvetítőktől, egyben figyelmeztetjük e könnyű keresettel foglalkozókat, hogy azon esetben, ha további panaszok merülnek fel, ugy ezeket a kolportőröket a nyilvánosság előtt leplezzük és esetről-esetre demonstráljuk üzérkedéseiket, mely a szélhámassággal határos. Budapestben lakó főnökük neve s lakása ma jelentetett be a vácsi káptalan ügyvédjének. Jó lesz hátrább menni az agarakkal!

Szinghoffer Lőrinczen.

Nem ismeretlen e név azok előtt, kik a finoman elkészített halászlé szíves barátai. Szinghoffer különben budapesti hírneves halakereskedő, kit már két ízben hívtak a királyi udvarhoz halászlét készíteni. Ez a hírneves Szinghoffer készített f. hó 9-én Reitter vendéglőjében Szt.-Lőrinczen non plus ultra halászlét, melyre, mint fényre az éjjeli lepkék, úgy özönlöttek a magyarosan, zamatosan készített halászlé hívei. Mivel pedig a hal szeret uszni, volt nagy ivás is, mely kivirágoztatta a vidámság aranyos fáját. A társaságot éjfélig vig hangulatba tartotta össze a halászlé jó bor és a kifogyhatatlan anekdota.

Ősbudavára Kispesten.

Holnap nagy napra virrad Kispest. A felkelő nap vidám sugarai magukkal hozzák a szórakozás tündérkertjét. Ősbudavárának káprázatos fényéből egy halvány kis darab száll a Stefán-féle kerthelyiségbe, hogy feledhetlenné tegye a »Polgári Kör« által rendezendő kedélyes mulatságot. A vigalmi bizottság lázas készülődése, lelkes fáradsátlansága a siker bimbóját fakasztja, mely a virágos, napsugaras kedélyben fogja a mulatságot koronázni. Schércz Ferencz és Dorfner Antal bámulandó leleményessége oly szép keretbe illesztette a programot, hogy méltó dicsérrel fog találkozni, minden rétegből társadalmunknak, a sikeres munka iránti elismerés. A »Meghívók« már mind szét lettek küldve, a jegyek is — a bizottság öröme — napról-napra fogynak, jelölve annak, hogy általános a készülődés a mulatságra. Azon biztos reményben, hogy Kispest társadalmá szép számban lesz képviselve a holnapi nagy napon, azzal zárjuk cikkelyünket: a kellemes viszontlátásra a kispesti Ősbudavári nyári mulatságon.

Bucus után.

Kedvező időben, élénk érdeklődés mellett folyt le a szent-lőrinczi bucus. Közönségünkben is igen sokan rándultak ki e napon, de talán két akkora számmal a fővárosból. Az ismerősök, a jóbarátok e napra adtak találkát egymásnak, hogy egy kellemes napot töltsenek vig társaságban. A vendéglők csak ugy hemzsegték a hullámzó tömegetől. Egyfelől cigányzene, másfelől lármás muzsika, kintorna csalogatta és torborzotta a hiveket. A délelőtti folyamán az ünnepi szent misét a kispesti káplán Schlager Árpád tartotta az ájtatoskodók szép száma mellett. Délben Cséri Lajos adott ünnepi táblát, melyen a helybeli és a környék intelligenciája volt képviselve. Délután folyt le az igazi népmulatság, mely belenyult a késő éjszakába. Rendzavarás nem történt.

Album naptár.

Hetekkel ezelőtt adtunk hirt olvasóinknak arról, hogy szerkesztőségünk egy Album Naptár kiadását határozta el. Az Album Naptár, mint a tervezet is mutatta, igen érdekes tartalommal készült a sajtót elhagyni. Nem rajtunk mulik, de fájdalomunkra valószínűleg tervünk dugába dől, mert közöny mutatkozik a vállalat iránt, mely hasznos, tanulságos és szórakoztató munkát adott volna a Kispesti multja, jelene és jövője iránt érdeklődők kezébe. Azok, kiket az Album Naptár biographiai részébe arcképeik bemutatásával felvettünk és kiknek szíves en-

gedelmét ki kértük, csak egy néhány adta beleegyezését, míg a legtöbbje még válasza sem érdemesítette a vállalat szerkesztőjét, ki nem csekély anyagi áldozattal jelentette volna meg Kispest első közérdekű sajtó termékét. Ezek dacára mi reményünket még nem veszítettük el, még mindig lelkesedéssel csüggünk a munka megjelenhetése iránt. Ép azért e helyen is felkérjük mindazokat, kikhez az Album Naptár részbeni anyagi támogatása végett felhívást intéztünk, hogy felhívásunkra mielőbb választ adni sziveskedjenek, mert az idő mulik és ha kedvező körülmények lesznek segítségünkre, a mű már november elsején el kell hogy hagyja a sajtót. Bizunk Kispest értelmiségének támogatásában és a sajtó alá rendezendő munka nemes, közérdekű ügyében.

Rendkívüli közgyűlés.

A községi képviselő-testület f. hó 14-én, azaz ma rendkívüli közgyűlést tart, melynek fontosabb tárgyai lesznek a sertés-közvághid és két jegyzői lak építkezésére felveendő összeg megállapításai

NAGY és PETERSIL sütők.

Eggert- és Petőfi-utca sarok.

Midőn a n. é. közönség tudomására hozom, hogy Zsurek János sütődjét augusztus 1-én átvettem, egyuttal ajánlom izletes kenyeremet és süteményemet, nemkülönben lisztraktáromat, mely az igényeknek teljesen megfelel.

A sütés ideje: délelőtt 10 órától délután 4 óráig.

Pontos kiszolgálásról gondoskodva van.

A n. é. közönség pártfogását kérve

maradtam hazafias üdvözlettel:

Nagy és Petersil.
sütők.

A TELEFON HIRMONDÓ

a leggyorsabb hírszolgáltató

reggeli $\frac{1}{2}$ 10 órától $\frac{1}{2}$ 12 óráig a legújabb híreket közli.

Minden szenzációs hirt **riadójel** előzi meg.

Jelzi a csillagászatilag megállapított időt, tizedmásodpercnyi pontossággal.

Összes állomásain az

operaházi, népszínházi előadásokat és

házi hangversenyek után

katonai és cigányzenekar is hallható

Előfizetés naponta csak 5 kr.

Előjegyezhetni lapunk szerkesztőségében.